

LUPATA

Apare în fiecare zi de lucru.

Abonament: 1 an 24 cor., 6 luni 12 cor.,

3 luni 6 cor. — România: 1 an 40 cor.

— Telefon Nr. 47—82. —

... .. APARE
sub direcția unui
comitet de redacțiune.

Redacția și Administrația:

BUDAPESTA, VII., István-ut 11

Insertiuni după învoială.

Scrisori nefrancate se refuză.

Alegerile în congregații.

—np— Tot ce-ar trebui să ne intereseze mai mult la noi acasă, tot ce ar trebui să ne sugereze ideea unei acțiuni comune, sunt alegerile în congregațiile comitatense. Rezultatul acestor alegeri hotărăște soarta popoului nostru din comunele rurale, dela ele depinde, ca acest popor să se bucure sau nu de favorurile legilor din țară, sau să fie ocrotit de rigoarea lor.

Căci sunt atîția stăpînitorii acestui popor și atît de feliuriți de neamul, de legea și de obiceiurile lui, încât te miri, cum a putut să răzbiască prin strictetea vremurilor și să-l vezi și astăzi aproape intact.

Tot felul de lifte i-au luat-o înainte, țintuindu-l mereu locului. Astăzi pe lângă clasa dominantă a maghiarilor și cea privilegiată a sașilor, poporul român n'a putut scăpa de stăpînirea celei mai insuportabile specii omenesci, a evreilor, cari folosindu-se de slăbiciunea și credulitatea noastră, precum și de excesul de ospitalitate, caută să ne exploateze atît materialmente cît și politicește.

Câte sunt cazurile, când aceste lepore pornite ca negustori ambulanti pe sate, se lipesc în câte-o comună și în cîțiva ani profitînd de nesocotința românului, devin mari proprietari și fără a simți, zdranța ajunge jupân, domn și chiar Măria Sa.

Și după-ce se infruptă din averea noastră, nu se sfiește, de a ne trada cu ori ce ocazie.

Sunt proaspete în memoria noastră cazurile dela alegerile din urmă, când nici un evreu crășmar, care trăiește din ban românesc, n'a sprijinit pe candidatul nostru. Ba ce e mai mult în murdara lui speluncă să pun la cale de adversarii noștri motivele de atac ale mandatului român, dacă acesta a putut fi scos din mâni străine.

Nu e aceasta o tradare, care nici disprețul nostru nu-l merită?

Da, dar vezi că noi nu ne dăm seama de gravitatea faptului, și uităm prea lesne batjocura, ce ni-o arată străinii.

Același lucru îl pățim și în congregațiile comitatense. Cu o înconștientă paradoxală ne lăsăm conduși de viclenia acestor oameni, comițind astfel greșeli politice ireparabile și daunătoare intereselor noastre.

În toate comunele rurale locuite de români, luați țara Oltului, luați țara

Hațegului, luați Banatul întreg, munții apuseni, Câmpia, Maramurașul pretutindenea veți întîlni perciunați, cari nunumai, că s'au infipt ca lipitorile în organismul nostru, dar și-au câștigat popularitate și s'au făcut indispensabili după judecata noastră. Toți aceștia, dacă n'au ajuns încă viriliști sunt candidați pe listele electorale și aleși cu voturi românești.

Nici unul însă, nici unul din acești vampiri nu ne-a favorizat cu o vorbă măcar, ci toți au căutat să zădărnicească voința noastră în adunările comitatense.

Soarta aceasta am meritat-o pentru-că suntem oameni necumpăniți. Suntem oameni, cari nu ne dăm seama, de ce e bine și ce e rău, ori, că în viața particulară trebuie să ne lăsăm conduși de anumite principii, cari sunt decizive pentru binele și fericirea noastră obștească.

Să nu zică Stan ori Bran, — cum a zis de pildă clerul unit dela Lugoș, cu ocazia alegerii de deputat a protopopului Dr. George Popovici, — că cu votul lor e tot una, aceasta e o idee greșită, care tinde la demoralizarea caracterului nostru național.

Judecînd adunările comitatense, suntem nevoiți a le da o importanță cu mult mai mare, decît cum ne-am obicinuit, a o face pînă în prezent. Adunările congregațiilor, ca și parlamentul țării sunt consfătuirii hotărîtoare în viața noastră publică, ba în multe cazuri, chiar întrec pe acesta din urmă. Întreg aparatul administrativ este întocmit amăsurat voinței acestor adunări. Solgăbirăii, notarii comunali, tutorii generali, în sfîrșit toată puzderia de slujbași de care țaranul nostru să freacă în fiecare zi și-i stă cu căciula în mână, sunt supuși direct acestor adunări și depind de ele.

Inchipuiți-vă deci, că noi Românii am avea un număr corespunzător de membrii în congregații. Vocile noastre, nu ar fi ele destul de puternice pentru a înfrîna pofta de jaf și excesele de tot felul, ce se comit din partea administrației sub ochii noștri? Dacă țaranul acela urgisit, care pentru o mână de buruenă luată dintr'al lui pentru vitele flămînde e globit în bani, ori cu închisoare de-l ustură inima, dacă zic acest țaran ar avea drept la cuvînt în congregații, el n'ar fi maltratată de rigoarea unei legi și prea aspre și rău interpretate.

Adunările comitatelor dispun apoi

de toate întocmirile necesităților noastre de ordin economic și administrativ. Ele se ocupă cu starea sanitară a comitatului și ia dispoziții amăsurat cerințelor, cu poliția de câmp de păduri, cu necesitățile de edilitate publică, în sfîrșit cu toate lipsurile nemijlocite ale cetățenilor.

Cine voți să vorbească în comitat despre nevoile țaranului nostru? Jidanul pe care ei îl trimit? Dar interesul acestuia e să-și tragă jar la oala lui, iar poporul să zacă în înconștientă, pentru a fi mai ușor de exploatat.

Vedem dară câte și cît de mari foloase putem câștiga, dacă vom lăsa la o parte zizaniile dintre noi și punînd umăr la umăr, vom porni cu puteri unite la lupta pentru sfînta noastră cauză.

Într'adevăr, că e greu de a ne afirma ca o puternică undă pe toată linia. Stăpînirea a avut și aci de grijă de a ne pune o stavilă cu atît mai grea de învins, cu cît vom fi mai puțin destoinici în avîntul nostru național.

Trebuie să amintim cu regret, că și în cele mai românești comitate cum sunt cele din Banat de pildă, nu putem câștiga majoritatea în congregații. Numai Caransebeșul și Făgărașul ne scapă de acest inconvenient.

Datoria noastră însă cu toată rezistența ce ni-se opune este să căutăm a băga în adunările congregaționale tot mai mulți membrii, cari să se îngrijească de necazurile popoului nostru, cari să nu aibă teamă de amenințările fișpanilor, ci să le bată cu pumnul în masă, pentru că ei sunt puși în scaunul lor să vegheze deopotrivă asupra tuturor claselor de oameni, iar nu numai asupra celor privilegiați.

Credem, că cuvintele noastre vor avea răsunset în inima fiecărui român.

Conferența partidului constituțional
Partidul constituțional a ținut ieri conferință sub președinția contelui Andrassy. A făcut bună impresie vorbirea lui Kossuth în clubul 48-ist, care a influențat pe membrii acestui club de a lua o poziție favorabilă față de proiectul transacțiunii. S'a vorbit și de Croați, că aceștia nu vor împiedeca trecerea repede a proiectului, deoarece-ce nu au un interes mai mare, iar plîngerile lor naționale nu vor fi un motiv de a împiedeca dezvoltarea pacinică a economiei țării.

S'a vorbit de emigrări și Andrassy a observat cu oare-care satisfacție, că numărul celor ce se înapoiază sporește.

Proiectul de lege asupra emigrărilor e aproape gata și el va fi supus încă în toamna aceasta înaintea Camerei.

Cum stau 48-iștii. Mulți dintre ei au plecat în cercuri pentru a se sfătui cu alegătorii asupra atitudinii, ce trebuie să o ia față de proiectul transacțiunii.

În ședința de ieri, la care a luat parte și Günther a fost aceeaș resemnare ca și în trecut.

Nu s'a anunțat nici o altă eșire din partid afară de aceea a lui Nagy György.

Să zice însă că vor urma în curând și alte ieșiri.

Din Reichsrath ul austriac. Camera austriacă s'a ocupat în ședința de ieri cu votarea urgențelor în chestia relațiilor dela căile ferate austro-ungare și în afaceri militare, Asupra acestora din urmă s'a deschis o vie discuție care a provocat agitații și insulte între contele Sternberg și social-democrați.

Primul caz e un denunț al deputaților Ellenbogen, Resel și soții, după care un dragon a fost să se sinucidă din cauza maltratărilor a doi suboficieri.

Fapta acestora a fost dată la iveală de un alt soldat iar cei doi superiori traduși înaintea consiliului de război și pedepsiți la patru luni închisoare de garnizoană. În curând au fost grațiați de comandantul pieței generalul de divizie Freund. Cei doi suboficieri reîntrați în regimentul lor au căutat să-și răzbune asupra denunțătorului pe care de asemenea l'au dus la groază prin maltratările lor. — Faptul ajuns la cunoștința socialdemocraților, aceștia au provocat retragerea la pensie a generalului Freund, care a dat grația.

Desbaterea acestui caz a fost foarte agitată și insultele curgeau vale, mai ales când contele Sternberg în plină cameră și-a aprins țigara.

Cazuri de natura aceasta să întâmplă și la noi nenumărate, mai ales față de soldații români, cari nepricepând limba de comandă nemțiască sau maghiară sunt persecutați ca cele de pe urmă dobitoace.

Mai ales din partea suboficierilor sași, iar la honvezime din partea ofițerimeii maghiare tinerii români sunt supuși unor adevărate torturi.

La ocazii vom reveni cu cazuri concrete.

Eroul săcui își i-a rămas bun. Bajtársak! Isten veletek! — Tovarășilor! Dumnezeu cu voi! Câtă poezie, cât sentiment în aceste cuvinte! «A hir» le scrie cu litere mari, pentru-că autorul e «Nagy György».

Cum e turcul, și pistolul, cum e sacul, așa e și petecul, cum e gazeta, așa e și renumele autorului.

Dar să lăsăm aceasta caracterizare, pentru a intra în detaliile articolului.

Erbul săcui iese din cadrele partidului 48-ist și scrie o scrisoare de adio, în care fie care cuvânt e o lacrimă vărsată pe ruinele aspirațiilor sale kossuthiste.

Idealul Bancei Naționale maghiare, a zburat, cvota s'a ridicat. Ce mai poate aștepta dela mândria acestui partid?

De aceea pleacă.

Până acum însă Kossuth n'a plâns după iel și afară de simpla informație, niminea nu s'a ocupat în plecarea eroului, nici chiar foile independiste. Curat batjocură!

ROMÂNIA.

Reorganizarea serviciului silvic.

D. Anton Carp ministrul domeniilor împreună cu d. C. Al. Orăscu inspector silvic și director al serviciului podurilor statului, lucrează la un program de reforme pentru reorganizarea serviciului silvic.

Printre punctele din program sunt și următoarele: să se pue ordine în toate

direcțiile, luându-se măsuri pe de o parte pentru cruțarea pădurilor, iar pe de alta pentru regenerarea și propășirea lor. Pădurile vor fi ast-fel scăpate de regimul de fiscalitate, la care sunt reduse azi, iar exploatarea vor fi ast-fel făcute în cât să ne dea maximul susținut de producțiune fără a se aduce vre o vătămare prosperității lor. Fondul de rezervă nu va putea fi exploatat de cât în cazuri extraordinare.

Pentru supravegherea amenajărilor și exploatarea, va fi reorganizat și corpul silvic.

Se va înființa un serviciu pentru reîmpădurirea terenurilor defrișate și pentru stingerea torenților prin lucrări de artă și prin împădurirea basinelor de recepție.

Se va continua împădurirea stepelor din Dobrogea și Bărăgan și a nisipurilor sburătoare.

Se va înființa un serviciu pentru întocmirea amenajărilor și ridicarea în plan a tuturilor pădurilor statului, luându-se măsuri, ca amenajamentele să fie bine întocmite și imediat aplicabile, și prevăzându-se fondurile necesare în acest scop.

Lucrările geodesice vor fi executate de un serviciu geodesic; studiile de amenajeri, de către silvicultori, iar planurile de către un birou de desenatori, pentru ca să se facă mai ușe și să coste mai puțin.

Școala specială de silvicultură va fi de asemenea reorganizată.

— Bioururile înmulțite și specializate.

Biourul statistic și de informațiuni reformat și completat.

Toate atribuțiunile agenților silvici, de la pădurar și până la inspector general, înscrise în legi și regulamente.

Odată cu acestea vor fi rezolvate și chestia pășunatului, a islazurilor permanente, a furajelor artificiale, a grădinișlor și a plantațiilor fructifere.

FOIȚA ZIARULUI „LUPTA.“

O lacrimă adevărată.

Subșeful de birou își aruncă cât — colo condeiul, se întinse alene cu o trosnitură binefăcătoare a oaselor, și uitându-se la ceasul din perete, zise:

— Nouă și treizeci și cinci... și moșu care n'a mai venit... Să știți, că iar e bolnav... săracul...

Ceilalți funcționari își ridicară, cari din cotro, capul de pe hârtiele lor și rămaseră în ascultare.

De câte ori venea vorba de moșu Stroescu, scârțâitul condeilor înceta, funcționarii își lăsau lucrul și se puneau la sfat.

Arhivarul, cu fața gălbejită ca și pagina unui dosar vechiu, întrebându-și și el ceasul, adăogă:

— Dacă n'a venit până acum, să știți, că nu mai vine... L'o fi apucat iarăși o criză...

— Nu cred s'o ducă mult! — observă subarhivarul. — Mi-a spus doctorandul Zamfirescu dela Ordononțare, că dacă îi mai vine o criză, ca aceia dinainte de Cră-

ciun, apoi poate să-și ia adio dela lume...

— E și bătrân, bietul... Mă (mir de ce nu-și cere un concediu, să se ducă și el să se caute...

— Pe cealaltă lume! — sfârși arhivarul, zâmbind.

— Ia nu mai râde și tu, mă Mitule! — se supără subșeful. — Păcat de el!... E om de treabă... Mi-ar părea rău, și o spun drept, să nu-l mai văd viind la birou... E cam nervos, ce-i drept, dar boala e de vină... Ce să-i faci?... Cu mine — știu — s'a purtat întotdeauna bine... N'am ce zice!... Chiar ar fi păcat...

— Desigur, că ar fi păcat! — încuviință un impiegat cu ochii rotunzi și negri, cari priveau întotdeauna mirați.

Deodată se făcu tăcere.

În camera dealături, se auzi zgomot de ușă. Trebuie să fi sosit directorul serviciului, căci fiecare își luă în grabă condeiul, așezându-se pe scris.

Și peste câteva momente, în birou nu se mai auzea decât scârțâitul monoton al penițelor, și răsuflarea greoaie a arhivarului, care scotea din rafturi, dosarele prăfuite.

Dar, când ceasul bătu zece, subșeful de birou iarăși se întinse:

— Nu v'am spus, eu, că Stroescu nu mai vine! Ar fi bine să se repeadă cineva până la el acasă... Poate e grav bolnav... Ce dracu că doar creștini suntem...

— Merg eu!.. merg eu!... — se oferiră deodată doi din cei trei copişti câți erau în birou...

După o sfătuire de câte va momente, fu ales, în urmă, unul dintre ei, — cel mai serios, — ca să îndeplinească această misiune creștinească.

După plecarea trimisului, scârțâitul iarăși începu. Deși funcționarii își vedeau de lucru, totuși păreau cuprinși de gânduri cari n'aveau nici o legătură cu hârtiele sau cu condicele de sub ochii lor. Subșeful, mai ales, era prins de neastâmpăr, ca în așteptarea unei vești, care trebuia să hotărească ceva în viața lui.

De câte ori se deschidea ușa, el avea o tresăritură nervoasă. Se făcuse ora unsprezece și trimisul nu se mai întorcea.

— Ce dracu, că doar nu s'o fi pus să-l moșească! — se supără subșeful, gândindu-se, că putea să intre, dintr'un moment în

Scrisori din București

I.

20 Septembrie 1907.

Reformele noastre. Țara bolnavă. Chestiuni școlare. Societățile doamnelor.

A tăcea când ai ceva de spus și spusul tău ar putea arunca măcar o singură scântee de lumină în lipsa de orientare a unui public, cât de restrâns, e o suferință pentru omul cu multă iubire și mult dor de alinare pentru semenii săi.

Conștiința asta neîmpăcată, e tot așa de grea ca povara unei crime. Și răsvrătirea sufletească a multor scriitori, ziși răi, invidioși, intolerabili, nu-i decât mătreața lipsei de atenție, ce datorii am fi să dăm acelor cari vin să-și spuie cuvântul.

În atmosfera neliniștitoare ce domnește în România în așteptarea rezolvirii chestiunii agrare, ce a cutremurat țara întreagă astă primăvară, inspirațiunile de pură artă și literatură sunt mai mult înăbușite ca ori când. Și nerăbdarea cu ce se semnalează cel mai mic simptom de noi primejdii sociale absoarbe energia statului, toată suflarea cetățeanului român.

Tremurăm cu mic cu mare, de dorul reformelor.

Reforme agrare, reforme administrative, reforma învățământului, etc. Căci totul trebuie reformat în România.

«Țara întreagă e bolnavă» a zis un mare poet al nostru.

Și ce să-i cânti unui bolnav?

Doar leacul-leacul să i-l găsim. Cu mic și mare să alergăm în căutarea lui.

Și să nu ignorăm pe cei mici, căci «buturuga mică răstoarnă carul mare».

Au stat adesea doctorii savanți la patul bolnavului copleșit de grijă în deslegarea problemei întunecate, căutând vindecarea în grele operațiuni, pe când omului nu-i lipsea decât aerul. O fereastră deschisă a adus mai mult bine decât toate mijloacele farmaciei lor.

altul, directorul serviciului și să bage de seamă lipsa copistului... Și da, în cazul de față, nu era răspunzător «subalternul», ci acel, care l'a trimis...

Dar, spre liniștea tuturor, întră îndată cel așteptat.

— Ei, ei? — îl întâmpinără din toate părțile priviri cercetătoare.

— Vine? sau nu vine! — întrebă scurt arhivarul.

— Vine... — răspuse trimisul, — dar i-a fost rău de tot! Să-l vedeți numai când o intra... Par'că e scos din mormânt!

— De ce mai vine atunci! — se necăji subșeful — par'că mare treabă mai face când e aci! Numai încurcă lucrurile, pe cari tot eu trebuie să le descurc... Nu-i așa?

Tocmai atunci, se deschide ușa. Un bătrân slab, cu părul ce-i cădea în plete, cu barba argintie, întră hăținându-se pe picioare. Se apropiă șovăind de biroul său și mai mult căzu, de cât se lăsă în scaunul său mare, căptușit cu piele, roasă, de vremuri...

Plin de compătimire și cu o dojană părintească în voce, subșeful îl întâmpină.

La ordinea zilei, cu începutul toamnei sunt chestiunile școlare.

Să notează cu alarmă, că au rămas patru sute de copii neînscrși în școlile secundare.

— Nu sunt școli, e strigățul general.

Și în cele pe cari le avem cursurile regulate nu s'au început încă.

La puținele internate susținute de stat, s'au ținut cursuri, dar școlile sunt tocmai acum în reparație, în multe locuri, în vreme ce elevii lipsiți de mijloace, rătăcesc fără asil pe stradele capitalei.

Numirile de profesori abia acum se fac.

Prin culoarele ministerului stau candidații și auzi ca la licitație:

— Mie două ore de limba franceză....

— Mie o oră de română....

Când vr'un inspector scapă din birouri prin public auzi pe un ton cerșetoresc:

— Dați-mi și mie o oră, Dle inspector....

Aceștia sunt candidații reușiți la examenul de capacitate.

Ș'apoi catedrele se formează din două ore de un obiect la o școală, trei ore de alt obiect la altă școală, și tot astfel cu orele până se completează douăsprezece ore, cât cere legea.

Chiar profesorii vechi s'au pomenit cu catedrele lor îmbucătățite, trimiși să se plimbe dela un liceu la altul. Curse inutile, obositoare, pentru cei chemați să fie azi apostolii senini ai tinerilor generații.

În nenorocita chestie Macedoniană, care nu se mai rezolvă, cu toate numirile de Inspectori mereu reînșite, e de notat memoriul profesoarelor dela școala de fete din Constantinopol, înființată pentru «complectarea» românismului din Macedonia.

D-rele profesoare, fete tinere, românce din țară, s'au înspăimântat de autoritarismul prea intim a directorului școlii. Iar ministerul le-a găsit leac de spaimă trimițându-le mai în inima Macedoniei, să se obicinuiască cu moravurile turcești.

În chaosul acestor proceduri unde nu poți să găsești lumina și firul drept, se

crează mereu «societăți» pentru ameliorarea rănilor de cari țara întreagă e bolnavă».

Femeile române brăzdează câte o potecută sănătoasă și multe dintre ele lucrează din inimă cu o desinteresare frumoasă.

«Cultura și Ajutorul femeii» s'a pornit cu un vast program și dacă avem în față darea de seamă, de curând tipărită, asupra activității abia de un an și abia a unei părțicele din întreg, nu cu puțin întrebăm: pe când încercarea de a se realiza celelalte puncte, poate mult mai arzuitoare decât acele de cari se ocupă în realitate comitetele esecutive.

Căci nici un moment nu trebuie să uite doamnele cari crează «societăți» după modelul acelor din alte țări, că noi suntem femeile unui popor care nu seamănă cu altul.

Un medic bun, pipăie pulsul, pătrunde în esența sufletului clientului său și numai atunci începe vindecarea.

Până când nu-i o înțelegere adâncă a boalei cu toate complicațiile ei și o iubire sinceră, aprinsă, pățimașă, pentru chemarea de vindecătoare, unde să uităm de noi, de jertfele cari trebuie să le aducem, nu vom avea deplin succes.

Dumnezeu să ni-o inspire iubirea asta, pentru toate ocaziile, pentru toate reformele cerute cu ardoare de scumpa țară, de dragul, nefericitul nostru popor.

Constanța Hodoș.

Scrisori din Viena.

— *Proiectele privitoare la transacțiune și cameră* —

Viena, 18 Oct.

Viul interes, cu care se aștepta presintarea în Reichsrach a proiectelor privitoare la transacțiune, s'a dovedit și prin faptul, că ședința în care proiectele au fost prezentate a fost cercetată de un public imens.

— Da bine, cucoane ce te expui, așa?... De ce ai mai venit? Zău, că -d-ta îți bați joc de sănătate... De ce nu luați, acolo un concediu de o lună, două?...

— Nu-i nevoie; mă îndrept eu și așa, — răspuse bolnavul — am dat acu de un leac foarte bun... Uită-te! — zise scoțind la iveală o sticlă întunecată. — Uite, doctoria asta mă calmează pe loc. Numai câte-va picături... și-mi ia durerea cu mâna...

Vezi, dacă n'o aveam astă noapte, poate că azi nu ne mai vedeam!

— Hei asta acu, domnule Stroescu, vorbești și d-ta lucruri, cari nu se vorbesc! — se supără subșeful, uitându-se pe sub gene la sticla cea întunecată.

Mai îmbărbătat, bătrânul își puse ochelari pe nas, și începu să cerceteze cu damanunțul și cu multă băgare de seamă, hârtiile împrăștiate pe biroul încărcat de reviste și cărți, și rămase adâncit acolo, cu fruntea încruntată, cu spatele încovoiat.

Deodată, începu să răsuflă cu greutate mare, ca și când n'ar fi fost aer destul în camera încăpătoare și înaltă. Capul i-se lăsă pe spate, apoi îi veni în piept, și iarăși îi recăzu pe spate...

De pe la locurile lor, funcționarii îl priviră tăcuți, cu un zâmbet ușor de scârbă în colțul buzelor. Subșeful ridică din umeri și, aplecându-se către tovarășul său de masă, îi șopti:

— Cu ce a m păcătuit noi, ca să stăm în birou cu toți muribunzii?

Celalt îi răspuse:

— De sigur!... Vezi, așa ne putem pomeni odată, că moare în birou! Și ce te faci atunci?...

Bolnavul își scoase sticla din buzunar, și ducând-o cu mâna tremurătoare la gură, sorbi cu patimă câteva picături.

Pe dată ca prin minune, sufletul îi veni la loc, ochii îi se limpeziră. Mai înviorat, se sculă și începu să se preumbe în lungul biuroului.

— Vedeți acu, mi-e bine de tot... O să vedeți, că scap...

— Cum să nu scapi?... Mai rămâne vorbă? Am văzut eu cazuri și mai grave! Când se caută cineva bine...

— «Paște murgule iarbă»... — suflă arhivarul, ca să-l audă subșeful, care făcea mult haz de ghidușiele «subalternului» său.

Tot astfel atențiunea încordată, cu care au fost urmărite expunerile făcute de odată cu prezentarea proiectelor în cameră, este o dovadă, că parlamentul Austriei dă legături dintre cele două jumătăți ale monarhiei toată atențiunea și importanța ce i-se cuvine.

Dacă baronul Beck n'a isbutit prin expunerile sale, ca să și scoată auditorul din acea dispoziție rece, aproape ghețoasă, cu care au fost urmărite acele expuneri, împrejurarea aceasta era de a se atribui duor cauze.

Mai întâi de toate este a se ținea samă de ne încrederea ce era în Austria față de orice învoielii dintre cele două guverne, în așa măsură, în cât nici nu și închipuia nimeni, cum s'ar putea realiza o transacțiune, care să nu însemne o păgubire a Austriei, care să nu fie întreținută cu fel și fel de clausule secrete, cu ciese, prin cari și din stipulațiunile cari s'ar părea favorabile Austriei să se poată scoate de avantajii pentru Austria.

Pelângă neîncrederea în iscusința celor, cari totdeauna au luat parte la tratative din partea Austriei, neîncrederea justificată prin experiențele din trecut, și lipsa de orice căldură, cu care Beck și-a dezvoltat expozeul, a fost cauza că acesta a fost primit cu atâta răceală. S'a zis anume, ori s'a gândit, că o cauză, care este pledată cu atâta nonchalance, cu atâta lipsă de însuflețire, o cauză ca aceasta nu poate să aibă mult preț.

Numai o privire amănunțită în înseși proiectele putea să le ajute deputaților a și face o judecată dreaptă asupra proiectelor ce li-s'au presintat și încearcă odată această privire, s'au putut convinge și unii și alții, că reprezentanții Austriei au isbutit de astădată ca să stoarcă dela guvernul Ungariei un șir întreg de concesiuni în mai multe detalii, astfel, în cât transacțiunea se înfățișează acum ca întoarsă spre mai

Iar când Stroescu se duse afară cu niște hârtii pentru d. director, subșeful ridică din umeri și mirat parcă zise:

— Cum se cramponează, d-le, de viață!

A doua zi, Grigore Stroescu n'a mai dat pe la slujbă.

— Se vede, că nu-i prea bun leacul! — observă arhivarul.

Bătrânul funcționar nu veni nici a treia zi, iar a patra zi, când slujbașii sosiră la birou, aflară, că «moșul» se călătorise, chiar în noaptea cea, în lumea umbrelor.

Și deși toți se așteptau, din zi în zi, la acest deznodământ, totuși nimănui parcă nu-i venea să creadă.

— Cum, d-le, alaltăeri, nu mai departe, am vorbit cu el, și azi nu mai este! — se mira arhivarul, și nici nu-i veni să deschidă registrul, așa îl tulburase moartea șefului de birou.

— Asta-i viața funcționarului! — se tângui un impiegat. Azi în slujbă la minister, și mâine la pensie la... Belu!

Tânărul cel cu ochii rotunzi și negri, părea și mai mirat. Din când în când suspină:

— Ne mai pomenit, domnule!... bietul Stroescu!

(Va urma).

bine pentru Austria. Negreșit, acordul ce s'a realizat denotă și de astădată o încredere oarbă în dărnicia Austriei, dar aici lumea e obicinuită de mai înainte a judeca transacțiunea nu numai cu o minte de sfârșar, ci a vedea într'ansa mai ales un mijloc pentru menținerea unității imperiului, pentru care lucru adevăratul patriotism nu se sfiește nici de aducerea unor jertfe.

Correspondentul d-voastră a vorbit în zilele aceste cu bărbați de frunte aproape din toate partidele și și-a câștigat impresia, că pentru proiectele transacțiunii, considerate în sine, se va putea afla o majoritate în parlamentul Austriac.

Această dispoziție ce până acum nu se poate numi nefavorabilă, s'ar schimba, bine înțeles în una cu totul contrară, numai decât ce s'ar afla, că i-s'ar fi făcut cabinetului Wekerle vre-o promisiune atingătoare de dreptul de stat, ori privitoare la armată, mai ales, dacă acea promisiune ar fi de natura de a putea altera unitatea împărăției cu toată cimentarea ce i-o dă transacțiunea deja încheiată. Din partea celor mai mulți reprezentanți ai partidelor austriace se accentuează, că nu e permis a se lăsa să fie seduși prin provenirea, cu care guvernul Ungariei a acceptat transacțiunea. Indignarea unei părți însemnate din partidul patruzecișoptist din cauza urcării cvotei cu doi la sută e cu mult mai lămurită, decât să nu i-se poate înțelege rostul.

Se știe prea bine în Viena, că guvernul coaliției nu de altă n'a încordat arcul atât de tare; ca să se provoace o ruptură și să se zădărnicească transacțiunea, fiindcă domnia erau pe deplin conștii despre deruta economică din Ungaria provocată prin politica necinstită, și știau bine, că dacă Ungaria și-ar câștiga dintr'odată independența, nu ar putea să urmeze, decât—ban-cruta.

Nu dragostea față de Austria, nu pornirea spre o jertfă în interesul unității monarhiei ci curat numai egoismul i-a îndemnat pe ai lui Wekerle, ca să consimțască, a se prelungi încă pe zece ani legătura cu Austria, care le este atât de urgentă.

Pe lângă acest motiv, se știe în Austria foarte bine, că și frica de opoziția naționalităților și a Croaților i-a îndemnat pe guvernării din Ungaria a grăbi să încheie transacțiunea.

Apropiatele debateri în parlamentul austriac asupra transacțiunii, după cât se poate simți până acum vor fi de importanță nu numai pentru însăși transacțiunea; ci pentru întreaga așa numita chestia maghiară și sub raportul acesteia și pentru situația în care se află popoarele din Ungaria.

Austriacus.

Demisiunea deputatului croat Dr. Dușan Popovici din postul de notar.

Deputatul croat Dr. Dușan Popovici după cum am anunțat eri și-a dat dimisia din postul de notar al camerei. Iată scrisoarea adresată președintelui Justh:

Domnule Președinte.

Am onoarea a Vă aduce la cunoștință, că î-mi dau dimisia din postul

de notar, pentru care am fost ales din încrederea partidului.

La timpul său când delegații Croației și Slavoniei cu prilejul alegerii corpului funcționarilor au fost provocați să numiască din sinul lor un candidat pentru postul de notar, aceștia m'au numit pe mine, deoarecece ei mai întâi voiau să și exercite un drept parlamentar, al doilea credeau ei, că pricepând ceva ungurește pot să ocup această funcție, și să urmez chiar situația clubului în parlament. Cu astfel de intenții am primit alegerea și am luat asupra-mi obligațiunile împreunate cu ea.

Din intreruperile făcute în decursul ședinței de ieri însă, am observat, că în partidele maghiare sunt foarte mulți domni membrii, cari judecă acest post numai din punct de vedere al remunerației. Intr'adevăr că stenografii n'a notat aceste intreruperi, noi însă toți le-am auzit. În urma acestora bine înțeles, că nu-mi pot ține oficiul, pentru-că astfel de păreri sunt diametral opuse intențiilor mele, și deoarece simt, că prin astfel de păreri î-mi va fi imposibil să-mi îndeplinesc datoria, am împărtășit deciziunea mea clubului, care s'a învoit asupra faptului. De aceea vă rog să luați la cunoștință retragerea mea.

Primiți vă rog expresia sincerilor mele considerații.

Dr. Dușan Popovici

Un cuvânt către frații grănicieri din diecesa Caransebeșului.

Frați grănicieri!

Pe timpul alegerilor de deputați dietali în cercul nostru o mână de bărbați frunțași în câteva zile V'au luminat despre situația cauzei noastre naționale și Voi credincioși adevărați ca la un semn ați pornit în luptă cu mare însuflețire, de s'au uimit chiar și contrarii de o așa frumoasă organizație. Îmi aduc aminte cum și femeile împreună cu pruncii strigau de resunau văile Timișului: «Trăiască Sirbu!»

E de însemnat că la această însuflețire mare a contribuit și un bărbat cu minte destul de ageră din ținutul Mehadiiei scriind apeluri prin foi și multe învățături folositoare neamului nostru voind a dovedi, că românii noștri și îndeosebi noi grănicierii ne nizuim spre o soartă mai bună și mai fericită. Acum acel bărbat lăpădându-și peana, a eșit din șirul conducătorilor adevărați și s'a desbrăcat de haina sa de bun părinte.

În unele comune, unde conducătorii poporului nu avură timp a se duce în mijlocul fraților țărani, — cari nu știau încă planul alegerii, căci tot din vina acelor conducători nici foi nu au, ci au trecut în tabăra contrară, unde șezând închiși prin birturi, au păpat la vâlău cârnați și papricași; iar în calitate de preoți și azi li-e stropită reverenda cu păcatul trădării. Frații țărani, parochienii lor văzându-i în așa stare rușinoasă, i-au provocat încă odată, să meargă în fruntea lor și să-i conducă; preotul le-a refuzat însă cerera lor zicând, că numai atunci î-l vor vedea în fruntea lor, dacă acestia s'or preda și ei în tabăra contrarului. Fiește, ei neînvoindu-se la aceasta, au mers singuri punându-se sub conducerea altor conducători drepti și cu temere de Dumnezeu, cari le voiesc bi-

nele și fericirea pentru care au luptat și luptă cu bărbăție.

Din cele înșirate până aci puteți vedea clar și lămurit fraților grăniceri, că aveți conducători adevărați, cari Vă voiesc întotdeauna binele pentru care să luptă ziua, noaptea; și aveți și conducători de aceia, cari numai binele nu Vi-l doresc și sunt numai nește oameni de speculă.

Prin urmare acum e timpul vostru suprem, ca adevărații conducători ai fraților grăniceri, să se consfătuiască și în toate cercurile noastre grănicerești să pună candidați, făcând apel către alegători și arătându-le bărbății, cari au inimă bună și curată și cari luptă pentru binele fericirea și ușurarea sortii bietului grănicer.

Fraților grăniceri și plugari! De doriți, ca în viitor să se spele rușinea, ce a căzut asupra Voastră și la tot cazul voiți să arătați, că primiți îndrumările conducătorilor Voștri adevărați și desinteresati, acum e ocasiunea nemerită să alegeți de reprezentanți comitatenzii numai bărbății recomandați de conducătorii Voștri adevărați, să alegeți oile din capre, i'ar pe înveștereați speculativi și și interesați să-i respingăți cu cuvântul potrivit: «Inapoi, căci nu'mi ești păstor, nici conducător, ci lup răpitor!»

Până ce conducătorii noștri vor face pași necesari pentru alegerile comitatense, ce ne bat la ușă, Vi să vor trimite prin bărbății dela sate apeluri în care Vi se va arăta pe cine să alegeți. Vă rog cu căldură și dragoste frățească, nu ascultați de mine ci numai de inima Voastră și nu Vă lăsați momâți cu făgădueli și duși în rătăcire, ci Vă sfătuiți unul cu altul și alegeți numai bărbății, cari Voauă să Vă ajute și cari lucră pentru binele tuturor.

Vedem din pătenie, care ne este cea mai bună carte, că de multe ori plugarul e superior multor domni «prea ocupați» aleși pe-la comitat; de rândul acesta cred, că Va fi bine, dacă domni vor rămânea pe acasă să-și caute de lucru în cancelăriile lor, și să alegeți pre alți domni și grăniceri plugari, cari cu mai mare dragoste vor lucra pentru ușurarea celor săraci și lipsiți și pentru binele obștesc.

Fraților grăniceri! Dacă Vă veți purta așa, să sperăm în Domnul Dumnezeu, că din rușinea, ce zace asupra noastră cel puțin o parte o vom spala; iar pe cei slabi și cari nu stau pe picioarele lor, ci să clatină la bătaia celui mai mic vântuleț, sper, că să vor tămădui, iar cei ce ne sapă groapa, vor cădea ei în ea, pentru că să-se împlinescă proverbul: cine face, lui își face.

Fapte să cer, dovediti dar, că sunteți demni de numele ce-l purtați.

La revedere deci în ziua alégerii!

Valea-Timișului la 4/17 Octomvrie 1907.

Un grănicer.

Starea sănătății Monarchului.

Viena 19 Oct.

Eri după amiază a fost chemat la palat profesorul universitar Chiari, care a vizitat pe bolnav și a constatat că situația nu e primejdioasă. Tusea a încetat astăzi cu totul.

Viena, 19 Oct.

După noaptea și ziua de ieri, cari au fost destul de rele a intrat astăzi o îmbunătățire radicală în starea sănătății suveranului. — Somnul a fost lung și liniștit. Tusea foarte rară. — Fierbințială n'a avut și catarul a început a slăbi. Pofa de mâncare e satisfăcătoare. Starea generală e mulțumitoare.

Viena, 19 Oct.

Dela corespondentul nostru primim următoarea informație telefonică:

M. Sa s'a culcat aseară la ora 8 și-a dormit toată noaptea liniștit. Astăzi s'a sculat de dimineață și s'a observat, că toată obosiala de ieri dispăruse. Doctorii l'au vizitat o singură dată.

Inainte de amiază s'a schimbat odaia de lucru a Suveranului în partea de Sud a Castelului și în persoană a dat ordine despre aranjarea mobilierului.

Suveranul a primit apoi informațiile zilnice obicinuite.

Primul ministru Beck a fost la ora 1 la palat unde s'a informat despre sănătatea Monarchului.

Publicul pare foarte vesel de aceasta schimbare,

FRANZ JOSEF Apă purgativă

ȘTIRILE ZILEI.

Sămbătă 19 Octomvrie n.

— Firmă nouă românească în piața Lugoșului. Scrie „Drapelul”: Suntem în plăcuta situație a putea anunța deschiderea unei noi prăvălii românești în piața Lugoșului, care răspunde unei trebuințe adânc simțite. E salonul de modă pentru pălării de dame al Dnei Cornelia Terfaloga, deschis zilele trecute în fosta casă Palik-Ucevný lângă Wolf M. unde a fost mai înainte băcănia lui Fischl. O scurtă vizită în numitul saron ne dovedește că avem de a face cu un magazin de modă în bransa pălăriilor de dame, cum n'am avut până acum în Lugoș, corespunzând tuturor cerințelor moderne încât de azi încolo se poate afla și la Lugoș ceea-ce mai înainte numai din Viena sau Budapesta se putea aduce. Dna Terfaloga care a studiat în capitală cu temei această bransă a intrat în legătură cu primele saloane similare din Viena, așa că e în situația de a putea satisface chiar și celei mai exagerate așteptări. Asortimentul e foarte bogat. Modelele sunt cele mai noi, mai moderne, mai de gust și mai distinse. Prețurile sunt convenabile. E datoria noastră a Românilor, după ce avem aici în Lugoș acest salon cum n'am avut până acum, să-l sprijinim din răpuzeri, căutând a ne cumpăra aici cele trebuincioase, prin ce nu numai că obținem cu prețuri moderate marfa cea mai excelentă, ci sprijinim și o întreprindere românească care de fapt merită toată atenția noastră. Toți cei ce au vizitat noul salon de modă, au felicitat pe D-na Terfaloga pentru gustul distins cu care a aranjat și asortat magazinul.

— Elefanți sălbateci pe stradă. Din Hamburg a sosit ieri o depeșă, care anunță, că pe străzile orașului au scăpat opt elefanți sălbatici, cari veniau din Franța pentru a fi transportați în parcul zoologic din Hagenbeck. Păzitorul a fost grav rănit. Bestiile infuriate au putut fi prinse din nou cu ajutorul unui elefant îmblânzit și transportate la destinație.

— Păduri arse în Sudul Ungariei. Din Petroșeni vine știrea că a izbucnit un foc puternic în pădurile din aceste părți. Mai mult de o mie de jugăre de pădure au fost prefăcute în cenușă și zece oameni și-au pierdut viața în flăcări.

— Telegrafia fără sârmă între Europa și America. Intre minunile descoperite în ultimul timp de știință omenească este și telegrafia fără sârmă. De curând s'a făcut o astfel de comunicație a gândirii omenești peste oceanul Atlantic între Europa și America.

— Om îmbătrânit. Zilele acestea s'a întâmplat un caz foarte curios în felul său, pe una din stradele principale ale capitalei. Strada Rákoczyi gemea, de lumea ce-și făcea preumblările obicinuite pe dânsa. De odată se vede picând la pământ un domn ce nu putea avea mai mult ca 32—35 de ani. În mijlocul lunei circulând, câțiva mărinoși dintre cei de față îl aduc sub o poartă, până ce sosește trăsura spre a-l putea transporta spitalului orașenesc. Dar minunea se începe! Tânărul, ce zăcea inconștient pe pardoseala goală, încărungiția văzându-l cu ochii. N'a trecut nici o jumătate de oră și deja fu alb pe cap ca un moșneag.

Toate acestea se petrecură în fața câtorva sute de privitori, curioși, cari nu puteau înțelege această schimbare rapidă.

Interesant e, cum cărunțiala și-a luat începutul chiar din vârful capului, răspândindu-se în forma cercului repede de tot.

Oare ce va zice tânărul îmbătrânit când se va deștepta, văzându-se alb ca un moșneag? Cu greu se va putea recunoaște, chiar pe sine însuși.

— Cehii și Björnson. Din Praga se anunță că literați și oameni politici cehi au adresat savantului norvegian o scrisoare de mulțumită pentru intervenția sa în favorul slovacilor din Ungaria.

S risoarea, între altele spune următoarele: Noi politicieni cehi și talmaci ai vieții culturale boheme am privit totdeauna în dv. pe marele profet al libertății adevărate.

Intr'o vârstă glorioasă v'ați apropiat de noi prin marile cuvinte grăite în favorul slovacilor din Ungaria. Pentru aceasta vă suntem recunoscători în numele culturii și a întregii națiuni boheme și vă trimitem cele mai sincere salutări. (Urmează iscăliturile).

— Baronul Frederic Podmaniczky fost ani dearândul președintele partidului liberal și unul dintre personagiile cele mai cunoscute ale societății maghiare, după ce a îndurat o boală lungă se află acum aproape de două zile în agonie și pe când aceste rânduri vor ajunge sub ochii cititorilor bătrânul baron poate va fi scăpat de durerile acestei lumi.

— Adresa studenților maghiari către Björnson. Studenții maghiari dela facultatea filosofică din Budapesta au adresat lui Björnson o scrisoare luxuos executată și încărcată cu 800 subscrieri. Scoatem, după o foaie de seara câteva nostimade din scrisoarea tinerilor de mare și tricoloră speranță.

„Noi voim numai să dăm expresiune iubirei ce am simțit-o din cauza aceluia atac nemeritat, care, pornind dela apele albastrii ale fiorzilor nu a atins națiunile mari, cari se țin cu forța în cărucia Irlandezilor, Polonilor Finlandezilor, ci a atins un mic popor, ce tinde spre o cultură unitară. (Băgați de seama, că și scoate mâța ghiarele din sac! — Red.)

„Protestăm contra atacului nedrept și Vă asigurăm, că scrisoarea DVoastră a impresionat adânc și dureros opinia publică ma-

ghiară, cu atât mai adânc și cu atât mai dureros, cu cât mai mulți sunt pe malurile Dunărei și pe ale Tisei admiratorii națiunii noastre și cu cât mai adâncă și mai adevărată este în inimile maghiare stima față de poezia d-voastră“.

Tinerii maghiari au uitat pe semne de a trimite o scrisoare și lui Tolstoi.

— **150 soldați în valurile Dunărei.** Din Semlin se anunță că Miercuri după amiază un șlep sârb s'a întâlnit la gura râului Sava cu vaporul ungar „Tisza Kalman“ care mergea spre Semlin. Întâlnirea a fost neașteptată și din fericire vasele au putut evita o ciocnire. Șlepurile legate de cele două vase s'au ciocnit însă și un șlep sârbesc s'a scufundat. Vasul ducea 150 de rezerviști sârbi spre Belgrad. Soldații au căzut cu toții în apă. Parte din ei s'au salvat aruncându-se în șleplul vecin, parte au ajuns în înot pe malul sârbesc, iar mulți din ei au pornit-o pe jos spre malul unguresc, apa fiind mică. Autoritățile ungurești fiind avizate de catastrofa au sosit la malul Dunărei pentru a veni în ajutorul soldaților sârbi. După știrile sosite toți soldații ar fi fost salvați și vor fi duși la Belgrad.

— **Prințul Carol al României în Brașov.** Astăzi dimineața a sosit incognito la Brașov micul principe Carol, însoțit de un membru al curții regale române. Alteța Sa a vizitat orașul și a făcut mai multe cumpărături în prăvălia Eremias Nepoții.

— **„Călimdarul Poporului“** A apărut „Călimdarul Poporului“ pe 1908, (anul XXXIII) cu cuprins bogat și felurit întocmit anume pentru trebuințele țaranului român. Din partea literară amintim: Alexandru Lăpușeanul novelă de Const. Negruzzi; Din isprăvile lui Păcală, de P. Dulfu; Pedepsa St. Arhangel Mihail (poveste); Povestea rozei etc. apoi poezii, sfaturi și învățături, glume ilustrate etc. și Răvașul nostru, povestirea evenimentelor de peste an. Călimdarul e împodobit cu frumoase și multe ilustrații: portretele lui Dr. Vaida, Dr. Lucaciu, Sextil Pușcar, statua lui Alecsandri la Iași, țărani dela expoziția de copii din Apold etc. Prețul este 40 fil. și 5 fil. porto. Se poate procura dela administrația „Foi Poporului“, Sibiu. Revânzătorilor să dă rabat convenit.

Romanul ziarului „Lupta.“

Părinți și fii

de

(56)

Ivan Turghenieff.

„Doamne Dumnezeu! — își zise ea. — O fi având iar un atac“.

Nu bănuia că în clipa aceasta tot trecutul lui Pavel Petrovici îi zgudui inima.

— Scara scârțâi de pași pripiti... Pavel dete pe Fenicica fuga departe de el și își culcă capul pe perina canapelei. Ușa se deschise și intra Chirsanoff, sprinten de bucurie, cu fața înviorată. Mitia, nu mai puțin înviorat și sprinten decât el, se svârcolea în brațele lui în cămașă, și se opintea cu piciorușele golane de nasturii groși ai surtucului, ce purta tata.

Fenicica se repezi spre Chirsanoff, și-l strânse cu putere în brațe, astfel, că pruncuțul își rezimă capul de umărul ei. Chirsanoff păru mirat de aceasta. Fenicica, sficioasă și rezervată, nu-i arăta semne de gingășie în fața altora.

„Ce ți-e?“ o întrebă, apoi, căutând de frate-so, lăsă mamei copilașul. „Nu ți-se

face mai rău?“ adause întrebarea către Pavel.

Acesta își ascunse fața în batistă.

„Nu, n'am nimica... Din contra, par'că mă aflu mai bine“.

„Nu-i bine, că te-ai sculat din pat. — Unde te duci?“ întrebă de Fenicica, dar ea închise deja ușa după sine. — „Am venit să mi ți-l arăt pușorul. N'avea stare și așezare, de când nu-și mai vede unchiul. De ce l'a dus? Dar ce ai? S'a întâmplat ceva întră voi?“

„Frate!“ grăi solemn Pavel.

Chirsanoff tresări. Simțea o frică, de care nu știu să-și dea sama.

„Frate!“ — repetă Pavel. — Făgăduște-mi, că vei împlini rugarea ce vreau să-ți fac“.

„Ce dorești Pavel?“

„Ea foarte important. Toată fericirea vieții tale d'aci atârână de o vreme încoace. Adese m'am socotit asupra celora ce voi să-ți spun... Frate... împlinește-ți datorița, pune capăt situației destrămate și de rea pildă, în care te-ai vârat tu, omul cel mai bun de pe lume!“

„Ce vrei să zici Pavel?“

„Cunună-te cu Fenicica... ea te iubeste, ea e mama fiului tău“.

Chirsanoff se dete un pas îndărăt și lovi în palmi.

„Tu mă îndemni la asta Pavel! Tu pe care eu îl socoteam de cel mai înverșunat dușman al căsătoriilor de acest fel! Tu mă îndemni! Și dacă eu nu mi-am făcut până în clipa de față, ceea ce tu cu drept cuvânt numești, cea mai sfântă datoriță, e numai și numai de teama pentru tine!“

„Imi pare rău, că considerații față de mine te-au împedecat“, răspunse Pavel cu un zâmbet trist. — „Imi vine să cred că Bazaroff era în drept de a mă numi aristocrat. Da, frate dragă, trebuie să sfârșim cu pozarea și cu făcutul după pofta lumii. Noi suntem deja bătrâni, și viața ne făcu smeriți. Să tragem o dungă peste mofturile acestea. Cum foarte bine ai zis: să ne împlinim datorițele, și ai să vezi că fericirea ne vine cu vâră îndesat!“

Chirsanoff îmbrătoșă pe frate-să înduioșat.

„Tu îmi deschiseși ochii pe veci! — strigă el — Eu pururea te țineam de cel mai bun și cel mai cuminte; acum văd că ești tot atât de înțelept și de generos“.

„Mai indelete omule. Griji de piciorul generosului tău frate, care ți-se pune și ți-se duelează cu patruzeci și cinci de ani, ca un sublocotenent. Va să zică, socoteală curată: Fenicica are să fie *ma belle-soeur*!“ (cumnată).

„O dragul meu!.. Dar ce o să zică Arcadis?“

„Arcadis? O să chioțească de bucurie, fii în pace! Căsătoria, nu-i vorbă, nu intră în principiile lui, dar îi va măguli iubirea de egalitate. Zău, ce temei mai pot avea toate deosebirile toate tagmele acestea în veacul al douăzecilea.“

„O, Pavel, Pavel, lasă-mă să te mai îmbrățișez odată! Nu te teme, am să grijesc de picior“.

Frații să strinseră la piept.

„Ce zici, să-i dăm de știre numai decât hotărârea ta?“

„La ce să ne grăbim? — întimpină Niculae. — Doar ați vorbit voi despre asta?“

„Vorbit? Noi? *Quelle idee!*“

„Atât mai bine! Să te văd odată vîdecat pe tine; a noastră nu scapă. Trebuie să te gândești și răsgândești...“

„Doar te-ai gândit firm?“

„Negreșit, și îți mulțumesc că mă aduseși la brazdă. Mă duc: ai nevoie de repaos; emoțiile de frâng... Insă vom mai povesti despre asta. Fă să dormi o leacă, dragul meu, și D-zeu să te ajute cât de curând la sănătate!“

„De ce-mi mulțamește cu atâta zor? — se stătu cu gândul seu Pavel, rămânând singur. — Par'că nu pe el îl privește mai cu seamă. Iar eu, cât ce va fi înșurat, mă voi aciota oare-unde, departe, departe, la

Drezda sau la Florența, și voi trăi acolo până voi peri“.

Își muiă fruntea cu apă de Colonia, și închise ochii. La lumina zilei, ce se revărsa în valuri bogate prin chilie, frumosul lui cap slăbit, odihnit pe un colțuc alb, semăna cu o față de mort... Oare nu era așa aavea?“

Pe laviță în umbra unui frasin urias, în grădina din Nicolscioie, Catia și Arcadis stăteau la povești. Fifi se lungi de pe pământ alături cu ei, și își arogă trupul lungăreți în încovăiala nurlie pe care vânătorii ruși o numesc „poziție de șoșoi“. Arcadis și Catia tăceau amândoi. El ținea în mână o carte deschisă; ea culegea sfărâmăturile de pâne albă, rămase în fundul corfiței și le presăra unei mititele familii de vrabie, care venea cotindu-se și luându-și iară inima în dinți, piscuind și sbeguindu-se până la picioarele lor. Un vântușor sglobiu, ce hoinărea prin pletele frunzișului făcea să tremure legănat fășii de raze aurite pe pajiste și pe spetele lutos al lui Fifi. O umbră netedă opăcea pe Arcadis și Catia. Abia din când în când se iveau pete luminoase, aprinse cu flacăra, risipindu-se fuga, pe părul fetiței. Amândoi erau tăcuți, dar felul tăcerii, cot la cot, destăinuia o înțelegere desăvârșită. Fie care părea, că nici nu-l ia în seamă pe celalalt, cât de fericit era de-a fi lângă el. Chiar și fețele lor se schimbaseră, de când i-am lăsat. Arcadis par'că era mai așezat, iar Catia mai sprintenă, mai îndrăzneată.

„Nu vi-se pare — încep Arcadis — că frasinul are un nume foarte potrivit pe rușește. *) Eu nu cunosc nici un soi de arbore, care să aibă frunze atât de străvezii și atât de ușoare“.

Catia înalță ochii încetișor și răspunse:

„Da“.

Iar Arcadis își gândi: Ea încalte nu-mi face imputări, că vorbesc cu alcaturi.

„Nu mi-e drag Heine — luă vorba Catia arătând cu ochii asupra cărții de pe genunchii lui Arcadis — nici când râde, nici plânge. Mi-e drag când e trist și visător“.

„Iar mie atunci când râde, râde!“

„O rămășiță din vechea fire a matala cu toane de satiră“.

(Fire veche! își zise Arcadis. Să audă Bazaroff!)

„Las' numai, că o să te pocăiești încă!“

„Cine să mă pocăiască? Mata?“

„Cine? Sora, Porfirie Platonici cu care nu vă mai sfădiți: mătușa, pe care o înșoșiși alaltăeri la biserică“.

„Nu puteam să refuz. Ana Sergheievna iarăși, știți bine, în mul'e era de acord cu Eugen“.

„P'atunci sora era cucerită de influența lui, binișor, tocmai ca mata“.

„Tocmai ca mine? Așadar se observă ca și cum eu m'aș fi desbătut de sub influența aceasta?“

Catia nu-i dete răspuns.

„Știu — grăi Arcadis — el vă era urât totdeauna“.

„Eu, nu știu să-l judec“.

„Știi ce Caterina Sergheievna? De atâtea și mai atâtea ori să aud răspunsul acesta tot nu-l cred. Din câți știu, nu este un singur om mai presus de judecata noastră. E bună vorba de pretext“.

„Vă spun dară, că el nu mi-e chiar urât, dar simțesc că noi sântem din doue lumi deosebite, și că la adecă chiar și mata îi ești cu desăvârșire strein“.

„De ce anume?“

„Cum să zic... El e o pasere răpareță, el e selbatic; iar mata și eu, noi sântem de cele îmblânzite“.

„Eu, și eu sunt îmblânzit?“

Catia făcu din cap că da.

Arcadis se scărpină în ceafă.

„Să știți Caterina Serghieva, că vorba asta seamănă a batjocură...“

Poate își mai place să fii pasere prădalnică?“

*) *Iasseni*. ceia ce samănă foarte cu *iassni*, străveziu, luminos.

DI Dr. Romul Secoșan e rugat să-'mi comunice urgent adresa sa prezentă.

Dr. V. Moldovan.

Poșta Administrației.

— Dnii Nicolae Boșcaiu, în B. Până la finea anului mai aveți să trimiteți 8 cor.

— Dnii N. Ivănescu în M. Abonamentul dvoastră este achitat până în finea anului curent.

Economie.

Situația agricolă în Europa. Călduri întregă Europa. Pretutindeni arăturile de toamnă se fac din greu, în unele ținuturi nu mari și secetă îndelungată bântue aproape se pot face de fel.

Semințele aruncate în pământ nu răsar. Situația agricolă devine din ce în ce mai îngrijitoare. Lipsa de nutreț e pretutindeni mare. Agricultorii din Germania se ocupă deja cu idea, ca o parte din bucate, în deosebi grâu și secară să le întrebuițeze de nutreț pentru vite.

Situația tristă agricolă, înrăutățită în urma secetei anormale, îndeamnă cele mai multe guverne a lua dispoziții, ca exportul de cereale să fie restrâns, iar importul scutit de tariful vamal.

Guvernul Italiei va hotărî în curând, ca importul grâului să fie scutit de tariful vamal.

Guvernele Austriei și Ungariei se ocupă serios cu ideea a opri exportul plantelor de nutreț.

Agricultorii pretutindeni sunt de părerea, că de nu va ploua în curând, situația agricolă se va agrava, iar recolta grânelor de toamnă la anul viitor, va fi inferioară chiar și celei din anul curent.

Recolta de orz și ovăs a Franței. Conform datelor publicate de biroul central de statistică din Paris recolta de orz din anul acesta e evaluată la 10,161.223 măji metrice, față de 8,245.020 măji metrice din anul trecut, iar recolta ovăzului la 52,806.880 măji metrice, față de 42,835.509 măji metrice din anul precedent.

Expoziție de vite cornute și galițe. Asociația comitatensă a agricultorilor din comitatul Caraș-Severin a aranjat la 29 Septembrie în Bata, la 10 Octombrie în Făget, iar la 13 Octombrie n. în Betlenháza expoziții de vite împreunate cu premii, precum și expoziții de galițe.

Premiile cele mai mari s'au dat pentru cele mai frumoase vite de prăsilă expuse, economilor Alexandru Iacobescu din Răchita, Pavel Ciurescu, Alexandru și Ion Corca din Balinți.

La 22 Octombrie n. se va aranja o asemenea expoziție în Slatina, unde se va împărți ca premii pentru cele mai frumoase vite de prăsilă 300 coroane.

Investițiile căilor ferate rusești și japoneze. Guvernele Rusiei și Japoniei voesc a face investiții la căile ferate în suma de 200 milioane dolari.

Rusia are lipsă de 810 locomotive, 11,500 vagoane de mărfuri, iar Japonia de 900 locomotive, 1900 vagoane de mărfuri și 1000 vagoane de persoane.

Situația băncilor de emisiune. Banca Austro-Ungară. Bilete de bancă în circulațiune 1.948.482.000 (—16,819.000) coroane. Metal 1.429.663.000 (—1,427,000) coroane.

Portofoliul 760,030.000 (—31,271.000) coroane.

Lombard 84,421.000 (—3,105.000) coroane. Bilete de bancă supuse la dare, în circulațiune 188,818.000 (—15,392.000) coroane.

Banca franceză. Bilete de bancă în circulațiune 4.887.922.000 (+7,924.000) franci. Metal 3.710,021.000 (—1,452.000) franci. Portofoliul 1.129,785.000 (+47,687,000) franci.

Banca engleză. Bilete de bancă în circulațiune 29,290.000 (—272.000) funți sterlingi. Metal 34,676,000 (—575.000) funți sterlingi.

Portofoliul 27,333.000 (—2,325.000) funți sterlingi.

Rezerva biletelor de bancă 22,543.000 (—283.000) funți sterlingi.

Târgul de vite cornute în Budapesta. (Raport special). Săptămâna ultimă s'au adus în piața din Budapesta 2985 vite cornute (boi, tauri, vaci) adică cu 1106 capete mai mult, decât în săptămâna precedentă. Nevândute au rămas 390 capete.

Deși cererile au fost mai numeroase, decât în săptămâna precedentă, prețurile viteilor de calitate inferioară au căzut cu 2 coroane de maja metrică (100 kgr.), iar vitele de prima calitate s'au vândut cu prețuri ne-schimbate, tendența în prețuri e fermă.

Prețurile au fost :

Tauri prima calitate 70—84 coroane, calitatea inferioară 52—68 coroane de maja metrică (100 kgr.).

Boi grași prima calitate (ungari) 82—90 coroane exceptional și 92 coroane, calitatea mijlocie 68—80 coroane, calitatea inferioară 54—66 c. de maja m. (100 kgr.).

Boi târcați prima calitate 84—94 cor., exceptional 98 cor., calitatea mijlocie 68—82 cor., inferioară 56—60 coroane de maja m. (100 kgr.).

Vite slabe de pășune 60—74 c., calitatea inferioară 50—58 c. de maja m. (100 kgr.).

Boi din Bosnia calitate aleasă 58—60 c., calitatea mai slabă 50—56 coroane de maja m. (100 kgr.).

Vaci ungare 50—74 coroane, vaci târcate 50—84 cor., exceptional 88 cor. de maja m. (100 kgr.).

Bivoli 40—50 cor. de maja m. (100 kgr.). **Juncani** 52—76 coroane de maja metrică (100 kgr.).

Viței indigeni prima calitate 94—104 fileri, calitatea mai inferioară 84—92 fileri de kilogram.

Viței din Galiția 84—92 fileri de kgr. **Târgul săptămânal de cai din Budapesta.** În târgul de săptămână din Budapesta, ținut în „Tatersaal“ s'au adus 484 cai prima clasă și 545 cai de clasa doua, în total 1209 cai. Din aceștia s'au vândut 405.

Bursa de efecte. Știri nefavorabile so-site din străinătate, apoi situația anormală din piața de bani au indispus speculația, aceasta e foarte rezervată în întreprinderi. Colportându-se apoi știrea, că banca imperială germană va urca etalonul de interese și continuând arbitrajul vienez cu vânzările, cursurile valorilor au căzut.

Circulația a fost restrânsă, iar în târgul efectiv minimală.

La încheierea bursei au notat

Acțiunile institutului de credit	Coroane
„ „ austriac vinde	631.75
„ „ ung.	740.50
„ băncii de escompt	467.50
„ soc. căilor fer. aust. ung.	661 —
Renta ung. de aur 4 proc.	111 —
„ „ coroane 4 „	93.40
„ austr. de aur 4 „	115.40
„ „ coroane 4 „	96.75
Scrisuri fonciare „Albina“	101 —
Napoleond'or (20 franci aur)	19.21
mărci germane, aur	23.55
Galbeni austriaci și ungurești	11.43
Bilete germane 100 mărci	117.65
„ franceze 100 franci	95.95
„ italiene 100 lire	96.10
„ române 100 lei	95.30
Ruble rusești de hârtie	2.54
Azi până la 12 ore din zi s'au vândut 15,000 măji metrice grâu.	

Prețurile cerealelor. Tendența generală în târgul efectiv de cereale a fost azi fermă. Cerealele s'au menținut prețurile în tendență spre urcare.

Circulația a fost foarte restrânsă, agricultorii în urma tristei situații agricole nu oferă cantități mari de cereale.

Pentru cel mai frumos grâu de Tisa (80 kgr. greutate) s'au plătit 24 cor. 70 fileri, iar pentru cel mai slab din comitatul Pestei (75 kgr. greutate) 23 cor. 35 fileri de maja metrică (100 kgr.).

În ultimele 24 ore circulația cerealelor în Budapesta a fost următoarea :

		Măji metrice :	
		Sosit :	Expedit
Grâu	— —	19378	— —
Secară	— —	1647	— — 2000
Orz	— —	4080	— —
Ovăs	— —	802	— — 9178
Cucuruz	— —	54	— — 202
Rapiță	— —	—	— — 321
Făină	— —	103	— — 18400
Tărâțe	— —	—	— — 6119

Tendența generală în târgul pe termen de cereale a fost liniștită. Conform buletinului oficial au notat :

Grâu pro Octombrie 11.80, 11.84—11.81, pro Aprilie 1908 : 12.41, 12.50—12.45.

Secară pro Octombrie 10.70, 10.68—10.69, pro Aprilie 1908 : 11.43, 11.38—11.40.

Ovăs pro Octombrie 7.78, 7.77—7.79, pro Aprilie 1908 : 8.48, 8.50—8.48.

Cucuruz pro Mai 1908 : 7.04, 7.10—7.05 coroane de 50 kgr.

Tariful transportului pe năi. Pentru transportul mărfurilor pe apă se plătește până la Budapesta de 100 kilograme : Dela Panciova 50—54 fileri, Neoplanta (Ujvidék) 46—48, Bezdán 32—36, Senteș — Seghedin 52—54, Zenta 48—50, Titel 46—48 Timișoara —, Becicherecul-Mare 50—52 fileri.

În aceste sume sunt socotite și darea de transport precum și taxa de asigurare.

Piața din Budapesta.

I.

Cereale.

Grâu, m. metr. (100 kgr.)	frum. 24 cor. 70 fil.
„ „ „ „ „ mijl.	23 „ 95 „
„ „ „ „ „ slab	23 „ 35 „
Secară, maja metrică dela	20.80 — 21.35
Orz, „ „ „ „	15.50 — 15.90
Cucuruz „ „ „ „	14.10 — 14.25
Ovăs „ „ „ „	16 — 16.60
Rapiță „ „ „ „	34.50 — 36 —

II.

Producte.

Prețurile sunt socotite după 100 kilograme în bani gata.

Unsoare de porc, dela	155 cor. — 156 cor.
Slănină	129 „ — 132 „
Cartofi	3.20 „ — 6.10 „

Spirit dela 59 — cor. — 60 —

III.

Târgul de porci din Kőbánya (Steinbruch)

(Prima calitate ungară.)

Bătrâni	— — — fileri kilogramul.
Tineri	131—133 „ „

Redactor resp.

VASILE MACREA.

Tipografia «Pop. Rom.» Budapesta, István-ut 11.

Fondatorul și fost administratorul epenierii de vițele-americană a Zemvului Benderilor din Basarabia dorește

a intra în serviciu privat la un domeniu român,

fie la agricultură, viticultură sau administrarea a palatelor. Cunoaște limbile următoare : Română, maghiară, sârbă, rusă, germană și otomană.

Adresa : M. Stefanovici, prin administrațiunea a ziarului „Lupta“.

Caut o econoamă

tină, care să se priceapă la conducerea casei unei singure persoane. — Plată lunară e 50 coroane.

Ofertele, precum și posa să se trimiță Administrației ziarului „Lupta“.

Patent Nr. 86967

Nu e crucea lui Volta! Nu e mijloc secret! Vindecă și înviorează pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a să da împrejurări, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, fiuturi de ureche bătae de inimă, sgârçiri de inimă, astma, auzul greu sgârçiri de stomac, lipsa poftei de mâncare, răceală plămâni și picioare, reumă, podagră, ischis, udul în pai, influența insomnic, epilepsia, circulația nereguată a sângelui și a multor alte boale cari la tractare normală a medicului să vindecă prin electricitate. — În cancelaria mea se află atestate încurse din toate părțile lumii, cari prețuesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca — isertrimite banii. Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică rog a proca aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul «Volta» de oare-ce «Glasul Volta» atât în Germania câtși în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut și apreciat. Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice e recomandată în deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 8.—

folositor la morburii cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

Prețul aparatului mic e cor. 6.—

folosibil la copii și femei de constituțiune foarte slabă. Expedițiile prin centru și locul de vânzare pentru țeară și străinătate e:

Müller Albert, Budapest, V/25 Strada Vadász 34 colțul.

A apărut Calendarul Poporului Român pe 1908.

Cel mai frumos și bogat calendar românesc dela noi. Se estinde pe 13 coale de tipar, 208 pagini.

Cuprinsul Călindarului:

1. Cronologia anului. Cele 12 luni cu roșu. După fiecare lună o pagină curată pentru însemnări. Regentele anului. Luna. Intunecimi. Zile de repaus. 29 Februarie. Semnele cronologice. Zile schimbătoare peste an. Posturile. Deslegarea posturilor. Anotimpurile. 2. Tabela cametelor. 3. Domnitorii din Europa cu 29 chipuri. Țările și numărul locuitorilor și cu capitala fiecărei țări. 4. Consulatele din Budapesta. 5. Poșta: I. Scrisori; II. Mandate poștale; III. Pachete; IV. Telegramme. 6. Călătoria cu trenul: a) persoane; b) pachete. 7. Timbre și taxe pe tot felul de rugări, sentințe, contracte, petiții, etc. 8. Despre procese: Un articol în 10 capitole, foarte interesant și folositor pentru oamenii dela sate. — Partea literară: 9. Norocul celor trei fete. 10. Câți jidani sunt pe lume? 11. Blăstămul soției (poezie). 12. Isus și paserile. 13. Blăstămul de mamă (poezie). 14. Obiceiuri rele. 15. Vrăjitoarea. 16. Cucul și domnișorul. 17. Români. 18. La botez (poezie). 19. De când sunt judecătorii? 20. Telegrafia. 21. Trai la stână. 22. Ciudățeni la animale. 23. Scrisoarea orbilor. 24. Purecele. 25. Graba strică treaba. 26. Analfașii. 28. Emigrarea. 29. Răscoala țărănească. 20. Cojocarii Sfântului Ilie. 31. Lupta pentru drepturile noastre. 32. Ră-

vașul anului cu toate întâmplările mai însemnate din lume. 36. Ce e românesc în Budapesta? 35. Razele Röntgen. 36. Baia de cărbuni. 37. Sfaturi economice. 38. Glume presărate în tot textul Calendarului și anunțuri.

Dintre ilustrații amintim: Casa deputaților (Reichsrath) din Viena. — Deputații români din parlamentul austriac. — Dr. Vasile Lucaciu. — Vichentie Babeșiu. — Deputații țărani din parlamentul austriac. — Casele fundațiunii Gozdu din Budapesta. — Capela gr.-or. română din Budapesta. — Conducătorii comunității bisericești gr.-or. rom. din Budapesta. — Redactorii ziarului „Lupta” și „Poporul Român”. — Reuniunea meseriașilor români din Budapesta. — Personalul tipografiei „Poporul Român”. — Sala de zețarie a tipogr. „Poporul Român”. — Departamentul mașinelor de tipar a tipogr. „Poporul Român”. — Boboteaza în București. — Biserica țărului Alexandru II din St.-Petersburg. — „Vatra luminoasă” din București. — Palatul regal din Buda. — Sala mică de dans. — Odaia de durmit a regelui și alte multe chipuri

100 la număr.

Invălițoarea Calendarului astămoștot dată se prezintă în formăe- d id dernă, tipărită în 3 colori.

Un exemplar costă 40 fileri, iar porto postal 10 fileri. Cei ce comandă cel puțin 15 exemplare, primesc 15 procente rabat, adecă 15 exemplare costă 5 cor. 10 fil., 25 exemplare costă 8 cor. 50 fil., 50 exempl. costă 17 cor. și așa mai departe. Dela 15 exempl. în sus plătim noi și portpostal. Cei ce comandă mai puțin de 15 exempl., plătesc 10 fileri pentru fiecare exempl. Comercianții primesc 25 procente.

Comandele să se adreseze la

„Poporul Român” Budapest, VII., István-ut 11.

Banca Națională a României.

SITUAȚIUNE SUMARĂ.

1906		1907	
30 Septemvrie	A C T I V	22 Septemvrie	29 Septemvrie
116 868 574	{ 83 273 574 Reserva metalică aur 98 301 169 33 595 000 „ Trate Aur . 39 770 000	134 808 327	138 071 169
697 537	Argint și diverse monete	395 916	387 217
88 315 456	Portofoliu Român și Străin	92 033 188	87 691 927
30 562 484	{ *) Impr. contra ef. pub. 16 269 650 „ „ „ „ în contcurent 21 610 998	37 481 414	37 880 648
11 999 924	Fonduri publice	11 999 924	11 999 924
14 796 390	Efectele fondului de rezervă	15 806 084	15 806 084
2 903 324	„ „ de amortizarea imob. și material	3 253 121	3 253 121
5 770 775	Imobili	5 909 800	5 916 222
604 705	Mobilier și Mașini de Imprimerie	639 116	639 173
484 643	Cheltueli de Administrațiune	449 992	460 770
116 865 300	Deposite libere	107 084 549	106 228 549
11 642 993	Compturi curente	23 040 324	26 173 867
23 210 123	Compturi de valori	29 330 674	30 773 116
424 722 228		462 232 429	465 281 787
P A S I V			
12 000 000	Capital	12 000 000	12 000 000
21 402 642	Fond de rezervă	23 051 453	23 051 453
3 253 368	Fondul amortisării imobilelor și material	3 473 646	3 473 646
268 605 740	Bilete de Bancă în circulațiune	313 546 010	317 345 970
1 646 498	Profituri și perderi	2 077 070	2 077 070
948 680	Dobânzi și beneficii diverse	999 701	1 105 099
116 865 300	Deposite de retras	107 084 549	106 228 549
—	Conturi Curente	—	—
424 722 228		462 232 429	465 281 787

Scomptul 7%.

*) Dobânda 7%.

Cele mai bune briciuri pe lume!

sunt briciurile regătite din cel mai bun oțel Englez.

Ori și cui se trimite gratuit preț-curant.

Preț exactă:

Grauer Mihály

Köbánya 13.

PREȚURILE:

- Brici Englez 1 fl. 20 cr.
- Brici Transwaal 1 fl. 50 cr.
- Brici Japán 2 fl. 50 cr.
- Peatră de ascuțit — 50 cr.

Mare deposit de:

Săpun, sapunioară și pimssel.

!! CEREȚI PREȚ-CURANT GRATIS !!